

УДК 81'271.16(498)(=161.2)

DOI 10.58423/2786-6726/2026-3-103-122

ISSN 2786-6726 (Online), ISSN 2786-6718 (Print)

Надійшла до редакції: 28.07.2026

Схвалено до друку: 04.09.2026

Опубліковано: 30.10.2026

*Калита Оксана, Підкамінна Людмила*

## **Мовна норма в медіадискурсі українців Румунії**

### **1. Вступ**

Мова національної спільноти функціонує не лише як засіб комунікації, а і як один із ключових чинників збереження її культурної та етнічної ідентичності. Особливого значення в цьому контексті набуває функціонування мови в медіа, оскільки медіадискурс поєднує комунікативну, інформаційну, культурно-репрезентативну та ідентифікаційну функції. Для національних меншин преса рідною мовою може виконувати додаткову функцію мовної консолідації спільноти, забезпечуючи циркуляцію культурних моделей, історичної пам'яті та мовних зразків.

Українська медіакомунікація в Румунії має тривалу історію, пов'язану з особливостями формування української етнічної спільноти, її територіальним розселенням, політичними змінами та різними етапами державної мовної політики. Історія українськомовної преси в Румунії є водночас історією боротьби за збереження української мови в умовах асиміляційних процесів, а сучасний стан українських медіа відображає складну взаємодію літературної української мови, місцевих українських говорів, румунської мови та мов інших етнічних спільнот. Сучасні українськомовні медіа Румунії — особливий об'єкт для дослідження літературної норми, бо на відміну від українських загальнонаціональних медіа, функціують у специфічному багатомовному середовищі, а їхні автори мають різний рівень професійної журналістської та мовної підготовки.

Проблема функціонування української мови в Румунії вже привертала увагу дослідників. Комплексний історико-комунікаційний розвиток українських медіа Румунії проаналізували Ю. Бідзіля, З. Галаджун, В. Георгієвська,

*Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica 2026/3: 103–122.*

Є. Соломін та Н. Сидоренко, простеживши становлення української преси та окресливши проблеми сучасного стану українськомовної медіакомунікації (Bidzilya et al., 2021, с. 234–253). Етнокультурну історію та сучасний стан українців Румунії досліджував Т. Рендюк (Рендюк, 2019), проблеми національної ідентичності та реалізації культурних прав української меншини — Ю. Юрійчук (Yuriychuk, 2011). Значний матеріал для аналізу мовної ситуації містить праця М. Павлюка та І. Робчука, присвячена українським говорам Румунії (Павлюк–Робчук, 2003), а проблему літературної норми в публіцистичному дискурсі розглядає О. Ніка (Ніка, 2019, с. 163–169).

Теоретична основа дослідження мовної норми — праці С. Єрмоленко, С. Бибик, Т. Коць та ін., у яких розглянуто співвідношення літературної норми й мовної практики та динаміку кодифікації мовних явищ (Єрмоленко ред., 2013), монографія Т. Коць про літературну норму у функційно-стильовій і структурній парадигмі (Коць, 2010), а також її дослідження динаміки літературної норми в українській пресі (Коць, 2018, 2025).

Мета статті — дослідити особливості функціонування літературної норми в сучасному українськомовному медіадискурсі українців Румунії, визначити основні типи нормативної варіативності та відхилень від кодифікованої норми, а також з'ясувати чинники, що зумовлюють специфіку мовного оформлення медіатекстів. У роботі застосовано описовий, функційно-стилістичний та контекстуально-інтерпретаційний методи.

Матеріалом дослідження стали публікації двох випусків культурно-просвітницьких часописів Союзу українців Румунії: «Вільне слово» (2023, № 7–8) та «Український вісник» (2023, № 15–18). Обсяг кожного з цих повноколірних видань — 20 сторінок формату А3, кожен номер містить до 50 текстів різних жанрів: передові статті, репортажі, інформаційні замітки, депутатські звіти, короткі художні тексти (вірші, оповідання), некрологи, аналітичні статті, біографічні нариси, листи до редакції тощо. Картотека для аналізу, створена методом суцільної вибірки, містить понад 200 прикладів.

## **2. Українці Румунії: історико-демографічний та соціолінгвістичний контекст**

Українська присутність на території сучасної Румунії має глибоке історичне коріння. Згадки про українців та східнослов'янське населення в регіонах, які нині входять до складу Румунії, сягають середньовіччя. Частина українців Румунії є автохтонним населенням територій, що в різні історичні періоди перебували в складі різних державних утворень. Наприклад, Т. Рендюк наголошує на автохтонності значної частини українців Румунії, водночас окремо виокремлюючи українців Добруджі та дельти Дунаю як нащадків

запорозького козацтва (Рендюк, 2019). Олекса Бевка докладно описав ойконіми, топоніми, історію, господарство, демографічний склад, релігію і церкву, освіту, культуру, місцеві медіа восьми українських сіл Марамароцини, наголошуючи на необхідності збереження української мови й культури в Румунії (Бевка, 2011).

Мовні контакти української і румунської мов формувалися на значній території, яка охоплювала Мармароцину, Буковину, Добруджу, Банат, а також українські землі, суміжні з Румунією. Їхнім наслідком стали численні лексичні та семантичні запозичення. С. Семчинський розглядав українсько-румунські мовні контакти в ширшій системі слов'яно-східнороманської взаємодії, зокрема аналізував семантичну інтерференцію як результат тривалого контакту мов (Семчинський, 1974). Окрему працю він присвятив лексичним запозиченням із російської та української мов у румунській, що засвідчує багаторівневий характер взаємодії мов у регіоні (Семчинський, 1958).

Тривале співіснування мов спричинило те, що українська залишила помітний відбиток у місцевих говорах, а елементи українського походження увійшли також до румунської лексики. При цьому мовний контакт не був одностороннім: українські говори самі зазнавали впливу румунської та інших контактних мов. Саме тому сучасний мовний матеріал українців Румунії доцільно розглядати не як ізольовану реалізацію української літературної мови, а як результат функціонування української мови в умовах тривалого багатомовного середовища.

Системний опис українських говорів Румунії здійснили М. Павлюк та І. Робчук. Їхня праця охоплює діалектні тексти з різних регіонів, зокрема Марамароцини, Сучавщини, Банату, і містить характеристики фонетичних, морфологічних, синтаксичних та лексичних особливостей відповідних говорів (Павлюк–Робчук, 2003). Значення цієї праці для сучасного дослідження медіамови полягає в тому, що вона дає змогу зіставляти літературну норму з реальною мовною практикою носіїв місцевих українських говорів.

Сучасне розселення українців Румунії має переважно регіональний характер. Найбільші українські осередки розташовані на півночі країни — у прикордонних із Україною районах Марамароцини та Буковини, а також у районах Подунав'я, Північної Добруджі та румунської Молдови. Ю. Юрійчук називає серед регіонів концентрації української меншини Марамуреш, Сучаву, Караш-Северін, Тулчу, Сату-Маре, Арад і Ботошані (Yuriychuk, 2011).

Сучасна мовна ситуація українців Румунії визначається кількома взаємопов'язаними чинниками: територіальною компактністю окремих громад, рівнем міжпоколіннього передавання української мови, функціонуванням української школи, культурних організацій і медіа, а також інтенсивністю контактів із румунською мовою.

Українці мають статус офіційно визнаної національної меншини. Один із проявів цього статусу — представництво в парламенті Румунії. Показовим у цьому контексті є розвиток Союзу українців Румунії (СУР) — організації, яка відіграє центральну роль у культурному та інформаційному житті громади. Її діяльність поєднує політичне представництво, культурно-просвітницьку роботу та підтримку медіа. Офіційний сайт СУР фактично виконує роль медіаплатформи, де представлені актуальні випуски видань організації (URL1).

Отже, соціолінгвістичне становище української меншини в Румунії не можна описати лише категорією «збереження мови». Ідеться про складну систему співіснування літературної української мови, місцевих говорів і румунської мови. Така ситуація безпосередньо позначається і на медіадискурсі.

### **3. Українські медіа Румунії та їхня комунікативна специфіка**

Історія української преси в Румунії — важливий складник історії української культурної комунікації. Дослідження О. Бевки, Ю. Бідзілі, З. Галаджун, В. Георгієвської, Є. Соломіна та Н. Сидоренко показують, що розвиток українських медіа відбувався нерівномірно й залежав від політичних та соціокультурних умов. Автори простежують становлення українськомовної преси, її роль у культурній комунікації та сучасні проблеми функціонування українського інформаційного сегмента в Румунії (Bidzilya et al., 2021; Бевка, 2011).

Сучасний стан українських медіа репрезентований на офіційному сайті Союзу українців Румунії. Там зазначено, що під його егідою щомісяця виходять сім газет і журналів. Серед них українськомовні «Вільне слово», «Український вісник», «Наш голос», «Albinița», «Дзвоник», а також румунськомовні «Curierul ucraïnean» та «Escouri ucraïnene». Тематика видань охоплює життя українців Румунії, діяльність СУР, освіту, родину, збереження традицій і розвиток рідної мови, а також зв'язки з Україною (URL1).

Така система видань демонструє функційну диференціацію медіадискурсу. Частина видань орієнтована на загальнополітичну та громадську інформацію, частина — на культурну, освітню та дитячу аудиторію. Водночас усі вони певною мірою виконують функцію культурної пам'яті та мовної підтримки.

Особливий інтерес для дослідження мовної норми становлять «Вільне слово» та «Український вісник». Перше має давню історію та функціонує як офіційне друковане медіа української спільноти. Друге також репрезентує інформаційно-публіцистичний сегмент українськомовної комунікації.

Важливо, що сучасні українські медіа Румунії існують одночасно в традиційному та цифровому форматах. Сайт СУР забезпечує доступ до актуальних номерів видань, що переводить традиційну пресу в цифрове

середовище. На сайті, наприклад, представлені сучасні номери «Українського вісника», «Есouri ucraïnene» та «Дзвоника» (URL1). Це змінює саму природу медіадискурсу: газетний текст перестає бути суто локальним продуктом і потенційно стає доступним значно ширшій аудиторії. Відповідно, питання дотримання мовної норми в медіатекстах набуває нового значення.

За жанровою структурою в українських медіа Румунії представлені інформаційні повідомлення, репортажі, замітки про культурні заходи, інтерв'ю, матеріали про освіту, історико-культурні нариси, публіцистичні статті, привітання, матеріали про діяльність громадських організацій та політичних представників. Така жанрова різноманітність безпосередньо впливає на характер мовної норми.

Частина текстів має журналістську природу, частина — створюється представниками освітньої, культурної чи громадської сфери. Саме тому авторство є одним із чинників мовної варіативності. У цьому полягає одна з ключових особливостей українських медіа Румунії: вони одночасно є професійними медіа та інструментом громадської комунікації. Їхній авторський корпус формується не лише з професійних журналістів, а й із педагогів, громадських активістів, представників місцевих осередків, письменників, працівників культурних установ, політиків та інших членів громади.

У такому середовищі медіатекст стає особливим типом мовного документа: він одночасно відображає нормативну українську мову, реальну мовну практику громади та результати міжмовної взаємодії.

#### **4. Мовна норма в медіадискурсі: теоретичні засади**

Поняття мовної норми важливе для аналізу якості медіатексту. У традиційному розумінні літературна норма — це сукупність усталених, кодифікованих правил використання мовних одиниць у певний історичний період. Проте сучасна лінгвістика розглядає норму не як абсолютно статичну систему заборон, а як категорію, що взаємодіє з реальною мовною практикою.

У монографії «Літературна норма і мовна практика» проблему розглянуто саме через співвідношення кодифікованої норми та реального використання мовних одиниць; окрему увагу приділено динаміці лексичної та граматичної норми (Єрмоленко ред., 2013).

Т. Коць розглядає літературну норму в контексті функційно-стильової та структурної парадигми, тобто пов'язує її функціонування з конкретним стилем, жанром і структурою мовної системи (Коць, 2010). Це особливо важливо для медіадискурсу, адже одна й та сама мовна одиниця може мати різний нормативний статус залежно від функційного призначення.

У сучасному медіадискурсі норма не існує поза мовною практикою. Т. Коць, досліджуючи українське слово в пресі, показує динамічний характер літературної норми та її взаємодію із соціальними, культурними й комунікативними чинниками (Коць, 2018). О. Ніка, аналізуючи публіцистичний дискурс, також наголошує на необхідності розглядати літературну норму в тісному зв'язку з реальною практикою публіцистичного мовлення (Ніка, 2019, с. 163–169).

У найзагальнішому вигляді можна виокремити два підходи до розуміння норми — консервативний і динамічний. Консервативний підхід бере за основу пріоритет кодифікованого стандарту. У такій моделі медіа повинні максимально точно дотримуватися нормативних правил, оскільки журналістський текст має значний вплив на мовну практику суспільства. З цього погляду будь-яке відхилення від кодифікованої форми потребує пояснення.

Динамічний підхід акцентує на тому, що мовна норма змінюється разом із мовною практикою. Нові форми, варіанти, лексеми можуть спочатку перебувати поза кодифікованим стандартом, однак із поширенням у суспільній комунікації частина їх згодом може отримати нормативний статус. Саме тому поняття «помилка» та «варіант» не завжди тотожні.

Для медіадискурсу українців Румунії необхідно враховувати ще один вимір. Тут відхилення від української літературної норми може бути спричинене не внутрішньою динамікою української мови, а мовним контактом. Мовний контакт створює умови для інтерференції. У ситуації двомовності елементи однієї мови можуть переноситися в іншу — на фонетичному, лексичному, граматичному, синтаксичному або семантичному рівнях. Семчинський розглядав інтерференцію як закономірний результат взаємодії мов (Семчинський, 1974, с. 29). Сучасне визначення мовних контактів також пов'язує інтерференційні процеси з тривалим співіснуванням мовних систем.

Для українського медіадискурсу Румунії можна визначити щонайменше чотири основні джерела варіативності: 1) місцеві українські говори; 2) румунська мова як домінуюча офіційна мова держави; 3) мови інших національних спільнот, з якими контактують українці; 4) російська мова, яка історично впливала на частину мовної практики українців. До них варто додати п'ятий чинник — непрофесійне або недостатньо професійне редакційне опрацювання тексту.

Отже, у досліджуваному матеріалі важливо розрізняти власне порушення української літературної норми, міжмовну інтерференцію, діалектну рису, авторську стилістичну особливість і редакційну помилку.

«Український правопис» 2019 року є важливою нормативною основою для аналізу орфографічних явищ (Мазніченко та ін. ред., 2019). Водночас для лексико-граматичної та стилістичної оцінки медіатексту необхідно

залучати ширший корпус джерел — від нормативних словників і довідників до праць зі стилістики та культури мови (Русанівський ред., 1990; Мацько, 2003; Дудик, 2005).

## 5. Варіативність мовної норми в медіа українців Румунії

У медіатекстах українців Румунії через значну частотність насамперед привертають увагу відхилення від таких типів мовної норми: граматичної, лексичної, орфографічної та стилістичної.

**Граматична норма.** У досліджуваному матеріалі зафіксовано кілька типових відхилень від граматичної норми. Найбільш показова група — порушення безприменникового та применникового керування. Такі конструкції можуть бути пов'язані з прямим або опосередкованим впливом румунської мови. В «Українському віснику» зафіксовано, зокрема, конструкцію: *«Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції»* («Український вісник», 2023, № 15–18). У нормативному українському мовленні нормативними є конструкції «адресу в інтернеті», «інтернет-адресу», «адресу електронної пошти» — залежно від змісту. Конструкція «по інтернету» демонструє калькований характер і може бути наслідком впливу іншої мовної моделі.

Схожим є речення: *«Навчання в Петербурзької академії мистецтв»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Нормативною формою є «навчання в Петербурзькій академії мистецтв». Тут маємо порушення узгодження відмінкової форми прикметника з іменником.

Ще один приклад: *«Вона заслуговує поваги до найкращого ставлення»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Конструкція «заслуговує поваги» сама по собі нормативна, однак поєднання «до найкращого ставлення» створює синтаксично-семантичну невідповідність. Природнішими були б конструкції «заслуговує на повагу і найкраще ставлення», «заслуговує на повагу та добре ставлення».

Показовим є також: *«відповідні слова, якими можна було б звернутися в знак подяки»* («Вільне слово», № 7–8); *«в знак подяки за участь»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Тут конструкція «на знак подяки» є нормативною, тоді як «в знак подяки» має характер калькованого словосполучення.

Ще виразніше відхилення спостерігаємо в конструкції: *«На акцію, організовану Яською філією, були присутні представники місцевих органів»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Словосполучення «бути присутнім» не сполучається з применниковою конструкцією «на акцію» в такому значенні. Нормативний варіант: «На акції були присутні представники...» або «На акцію прийшли представники...».

Такі приклади свідчать, що частина порушень не має характеру випадкової друкарської помилки. Вони охоплюють синтаксичну модель речення і можуть бути результатом недостатнього володіння нормами українського літературного керування або впливом граматичних моделей контактних мов.

Цікава для редакторського аналізу конструкція: *«заклад буде здатний зміцнити свій престижний курс, якого він здобув в останні роки»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Тут спостерігаємо одночасно семантичну та синтаксичну невмотивованість. «Курс» не є тим, що «здобувають» у відповідному значенні. Ймовірно, автор прагнув передати значення «напряму розвитку», «позицію», «авторитет», однак вибір слова «курс» у поєднанні з дієсловом «здобути» створив неприродну конструкцію.

Схожий характер має: *«Василь Куриляк зробив презентацію школи імені Тарас Шевченко»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Нормативна форма — «школи імені Тараса Шевченка». Відсутність відмінкових закінчень у власній назві є типовим прикладом недостатнього граматичного опрацювання тексту.

Конструкція: *«на українській і румунській мовах»* («Вільне слово», 2023, № 7–8) також демонструє варіантність, що потребує редакторського контролю. У сучасній українській літературній мові нормативними є конструкції «українською і румунською мовами» або «українською та румунською мовами».

Увагу привертає й вислів: *«Пам'ятати його творчість, всю діяльність з його життя»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Тут проблема полягає не лише у відмінковому керуванні, а й у лексико-синтаксичній організації вислову. Нормативним було б «пам'ятати його творчість і все його життя», «пам'ятати про його творчість і діяльність» тощо.

Окрема група відхилень від граматичної норми — форми активних дієприкметників теперішнього часу: *«існуюча політична система»*; *«протестуюча молодь»*; *«дисонуюча нота»*; *«діючий парламентар»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Проблема таких конструкцій пов'язана не просто з формальною граматиною, а з нормативною традицією української літературної мови та сучасними рекомендаціями щодо уникнення непродуктивних для української мови моделей.

У медійному тексті ці форми часто є наслідком впливу російської мови або перекладних конструкцій. Водночас сучасний мовний стандарт не можна зводити до механічного вилучення всіх форм на *-учий / -ючий*. Потрібно враховувати конкретну функцію слова, можливість його лексикалізації, жанр та усталеність у сучасній мові.

У наведених прикладах редактор міг би замінити конструкції на питомі українські відповідники: «наявна політична система», «молодь, яка протестує», «нота, яка дисонує», «чинний парламентар».

Ці приклади особливо показові для медіамови українців Румунії, оскільки демонструють взаємодію кількох чинників: впливу російської мови, можливого калькування, недостатнього редакторського контролю та неповної актуалізації сучасних рекомендацій щодо літературної норми.

**Лексична норма.** Друга велика група відхилень від мовної норми — порушення нормативної сполучуваності слів, тобто лексичної норми. У досліджуваних текстах особливо помітні випадки вибору слова, семантично невмотивованого в конкретному контексті. Наприклад: *«Союз українців Румунії і надалі допомагатиме громадянам України та робитиме все залежне для прискорення перемоги України»* («Український вісник», 2023, № 15–18). Конструкція «робити все залежне» ненормативна. Українська літературна мова використовує сполучення «робити все можливе», «зробити все від себе залежне». Отже, наведений приклад — це результат контамінації моделей «робити все можливе» і «зробити все від себе залежне».

Інший приклад: *«Урочисте громадське відзначення 25-річчя відновлення Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). У цьому випадку слово «відзначення» вжите замість природнішого для відповідного контексту «вшанування річниці», однак конструкція потребує уточнення з погляду стилістичної та семантичної сполучуваності.

Ще один приклад: *«Відмічення пам'яті поета-генія українського народу Т. Г. Шевченка»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Тут «відмічення» є небажаною калькованою формою; нормативним є «вшанування пам'яті».

Показовим є речення: *«Усі вони висловили визначення ролі та внесок українських жінок у румунське суспільство»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Тут відбувається змішування різних синтаксичних моделей. Нормативніше: «висловили оцінку ролі та зробили свій внесок...», «визначили роль і внесок...».

У реченні: *«У ньому прийняли участь представники української громади та гості події»* («Вільне слово», 2023, № 7–8) маємо поширену ненормативну модель «прийняли участь», яку доцільно замінити конструкцією «взяли участь».

Особливо цікавим є такий матеріал: *«українці нової хвилі переселення, спричиненого військовими діями на території України»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). У цьому разі проблема полягає у виборі лексеми «переселення» та її сполучуваності. Якщо йдеться про людей, які переїхали внаслідок війни, природніше говорити про «нову хвилю переселенців», «українців, які були змушені переселитися» або «нову хвилю міграції».

У тексті: *«Упродовж 1843–1845 рр. Шевченко здійснив першу подорож в Україну», — виділила дівчина»* («Вільне слово», 2023, № 7–8) спостерігаємо невдалий вибір дієслова «виділила» замість «зазначила», «наголосила»,

«підкреслила». Така заміна демонструє не стільки граматичну, скільки семантико-стилістичну недостатність.

У вислові: *«що перекликається з мріями не одного покоління українців»* («Вільне слово», 2023, № 7–8) лексема «перекликатися» може функціювати в українській мові, але в цьому контексті стилістично природнішим є «відгукується», «суголосне», «співзвучне».

Ще один показовий приклад: *«особливу увагу було зосереджено на шести пам'ятниках, які встановлено протягом часу на території Румунії»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Конструкція «протягом часу» є семантично надлишковою. Достатньо «протягом років», «упродовж певного періоду», або просто «які встановлено на території Румунії».

У реченні: *«Учасники заходу мали нагоду любоватися виставкою плакатів»* («Вільне слово», 2023, № 7–8) слово «любоватися» не є абсолютно ненормативним, однак у нейтральному інформаційному повідомленні його стилістична маркованість може бути невиправданою. Тут доречніше «ознайомитися з виставкою», «переглянути виставку».

Ці приклади демонструють принципову особливість медіатекстів: лексична норма пов'язана не лише з питанням «правильно / неправильно», а й із семантичною сполучуваністю, стилістичною доречністю та жанровою відповідністю.

**Орфографічна норма.** В окрему групу відхилень від орфографічної норми в досліджуваних текстах можна виокремити непослідовне використання великої та малої літери в назвах національностей, церковних, державних, освітніх установ тощо. Наприклад: *«У м. Галац створено Румунсько-Український культурний центр»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). У назві установи потребує уваги вживання великої літери в компоненті «український». Якщо це офіційна назва установи, її написання має відповідати зареєстрованій назві; якщо це описова назва, прикметник від назви національності пишеться з малої літери.

Схожу непослідовність спостерігаємо в: *«Шкільний Інспекторат Сучава»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Назви органів державної влади та установ мають оформлюватися відповідно до їх офіційного найменування.

Проблему непослідовності демонструє також: *«таке потужне джерело мужності і патріотизму, як Шевченківське слово»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Якщо йдеться про образне словосполучення, нормативно «шевченківське слово». Велика літера можлива лише за особливих стилістичних умов або якщо компонент входить до власної назви.

Подібне явище спостерігаємо в такому контексті: *«у православній церкві “Св. Великомученика Димитрія”»* («Вільне слово», 2023, № 7–8). Оформлення назв храмів потребує уніфікації відповідно до їхньої офіційної назви.

У назвах «Червона Калина», «Негостинські Голоси» також спостерігаємо непослідовне використання великої літери в багатослівних назвах музичних колективів. Особливо показовим є: «75 років *Нижньодунайському Університету*» («Вільне слово», 2023, № 7–8). Якщо йдеться про офіційну назву Університету «Нижнього Дунаю», потрібно відтворювати саме офіційний варіант. Натомість велика літера в слові «університет» як загальній назві не має нормативного обґрунтування.

Таку ж проблему маємо в написанні: «*Нижньо-Дунайської єпархії*» («Вільне слово», 2023, № 7–8). Тут, крім питання великої літери, виникає проблема написання складного прикметника. Непослідовність у написанні власних назв є особливо небажаною для медіа національної меншини, оскільки саме медіатекст часто виконує функцію мовного зразка для читача.

Специфічний рівень мовної організації медіатекстів українців Румунії — їхній антропонімікон. У середовищі української меншини функціують українські, румунські та змішані іменні моделі. Особливу увагу привертають подвійні імена: *Микола-Мирослав Петрецький, Люба-Ірина Горват, Дімітрій-Валентин Роман* тощо. Уживання подвійних імен осіб є закономірним явищем для румунського антропонімікону. Воно відображає не порушення мовної норми, а специфіку антропонімічної системи румунського суспільства та її взаємодію з українською традицією.

Водночас проблема виникає тоді, коли редактор не розрізняє офіційне ім'я людини, українську транслітерацію та адаптовану до української мови форму. Для медіа національної меншини правильне відтворення власних назв особливо важливе, оскільки антропонім у такому тексті часто має не лише номінативну, а й ідентифікаційну функцію.

З огляду на це редакційна політика мала б передбачати єдиний принцип передачі румунських імен українською мовою та єдиний принцип відтворення подвійних імен, зокрема написання їх окремо чи з дефісом (Див. «Український правопис», 2019, §49, 145, 146).

**Стилістична норма.** Поряд із граматичними, лексичними та орфографічними огріхами в досліджуваному матеріалі привертають увагу випадки недотримання стилістичної норми. Наприклад: «*Щоб ставати векторами увічнення української культури і традицій*» («Вільне слово», 2023, № 7–8). У цьому реченні слово «вектор» використане в метафоричному значенні, але його сполучення з «ставати» та «увічненням» створює стилістично важку конструкцію. Природніше: «щоб сприяти збереженню й популяризації української культури та традицій».

Інший приклад: «*будучи емблемою освіти і місцем відліку для учнів*» («Вільне слово», 2023, № 7–8). Поєднання «емблема освіти» і «місце

відліку» створює метафоричну конструкцію, яка не відповідає нейтральному інформаційному стилю.

Натомість: «*відбувся концерт, присвячений великому Прометею думки*» («Вільне слово», 2023, № 7–8) демонструє стилістично марковану метафору. Вона може бути виправданою в художньо-публіцистичному матеріалі, але в інформаційній замітці її доречність залежить від загальної стилістичної організації тексту.

Тут проявляється принципова проблема: стилістична норма не тотожна граматичній правильності. Мовний вислів може бути граматично можливим, але стилістично невдалим у конкретному жанрі (Мацько, 2003, с. 212). Для українських медіа Румунії це особливо важливо, оскільки один і той самий автор може створювати тексти різних жанрів — інформаційні повідомлення, звіти, культурні нариси, привітання, публіцистичні матеріали. Відповідно, вимоги до стилістичної організації різних медійних жанрів не можуть бути однаковими. Крім того, частина дописувачів не є професійними журналістами, тому на стиль їхніх текстів може впливати живе розмовне мовлення регіону.

Одне з найважливіших спостережень проведеного аналізу полягає в тому, що мовна якість текстів істотно залежить від автора. У досліджуваному матеріалі представлені тексти, написані різними категоріями дописувачів: професійними журналістами чи редакторами, учителями, представниками громадських організацій, працівниками культурної сфери, письменниками та іншими членами громади. Матеріал, у якому шкільний учитель звітує про позакласну роботу, може містити значну кількість калькованих конструкцій, порушень слововживання та стилістичних невідповідностей. Натомість тексти авторів із професійним літературним чи журналістським досвідом, наприклад Аделі Григоруку, Христини Штібець, Валерії Шовкалюк, Віктора Григорчука та інших, демонструють високий рівень лексичної, синтаксичної й стилістичної організації, а також дотримання жанрових норм. Ця різниця принципова для характеристики медіадискурсу українців Румунії. Вона засвідчує, що мовний стандарт видання не є повністю уніфікованим. Інакше кажучи, у межах одного медіа можуть співіснувати різні індивідуальні мовні стандарти.

Це явище можна пояснити кількома чинниками: 1) редакційний колектив може не мати достатнього кадрового ресурсу для повного мовного редагування кожного матеріалу; 2) значна частина текстів надходить від зовнішніх авторів, які не є професійними журналістами; 3) специфіка медіа національної меншини передбачає особливу роль громадської комунікації, для редакції важливо не лише забезпечити мовну якість, а й надати можливість різним осередкам громади представляти власну діяльність; 4) частина авторів формувала мовну компетентність в іншому мовному

середовищі, для них українська може бути мовою сімейної, культурної або локальної комунікації, але не мовою професійної писемної комунікації; 5) не можна виключати використання електронних перекладачів, оскільки деякі тексти мають ознаки перекладного синтаксису, тобто містять конструкції, які формально зрозумілі, але не відповідають природним моделям українського літературного мовлення. Отже, авторський фактор є одним із головних чинників варіативності.

Важливою методологічною проблемою є розмежування діалектної риси та помилки. Українські говори Румунії мають власну історію розвитку й внутрішню диференціацію. Їхні особливості не можна автоматично тлумачити як «неправильну українську». Діалект є формою існування загальнонародної мови, однак функціонування діалектної одиниці в медійному тексті залежить від жанру та комунікативної мети.

Якщо автор пише етнографічний нарис або передає живе мовлення персонажа, діалектна лексика може бути стилістично мотивованою. Якщо ж ідеться про офіційне інформаційне повідомлення, уживання локальної форми, замість літературного відповідника, небажане.

Не менш важливий вплив румунської мови. У медіатекстах він може виявлятися у виборі прийменника, структурі словосполучення, керуванні, семантиці слова, побудові речення, вживанні великої літери. Такі явища відповідають загальній закономірності мовного контакту, описаній у працях із теорії інтерференції (Семчинський, 1974).

Вплив російської мови має іншу природу. Він може бути пов'язаний із російськомовними джерелами інформації, мовними традиціями старших поколінь українців, перекладними моделями та загальноукраїнською історією двомовності, впливом російської мови як контактної (у Румунії є громада росіян-старовірів, які переселилися сюди ще у XVII–XVIII століттях, рятуючись від реформ патріарха Никона). У досліджуваному матеріалі вплив російської мови особливо помітний у використанні активних дієприкметників та окремих калькованих конструкцій.

Результати аналізу дають підстави говорити про неусталеність корпоративного мовного стандарту українських медіа Румунії. У професійній медіакомунікації корпоративний мовний стандарт охоплює не лише дотримання правопису. Він передбачає єдині принципи написання власних назв, географічних назв, назв установ, транслітерації іншомовних імен, використання термінів, побудови заголовків, оформлення цитат, вибору лексики та стилістичного оформлення текстів.

У досліджуваному матеріалі спостерігаємо непослідовність саме в таких параметрах. Наприклад, власні назви румунських установ можуть писати різними способами. Подвійні імена відтворюють без чітко визначеного

редакційного принципу. В одному виданні співіснують тексти з високим рівнем літературної обробки й матеріали, які містять численні граматичні, лексичні, орфографічні чи стилістичні відхилення від мовної норми.

Це дає змогу припустити, що редакційне втручання в частину матеріалів є мінімальним. Водночас саме редакція має потенційно найбільший вплив на мовний стандарт медіа. Якщо тексти повноцінно редагують, індивідуальні авторські відхилення усувають. Якщо ж редакційне опрацювання обмежується фактажем, заголовком і технічним оформленням, авторські мовні особливості зберігаються.

Попри виявлені відхилення від літературної норми, оцінювати українські медіа Румунії лише з позиції мовних помилок було б методологічно неправильно. Для національної меншини саме існування регулярної українськомовної преси — значущий чинник підтримки мовної ідентичності. Медіа створюють простір, у якому українську мову використовують для обговорення сучасних політичних, культурних, освітніх та соціальних питань.

Офіційний сайт СУР демонструє, що сучасна система медіа українців Румунії охоплює різні вікові та соціальні групи, а тематика спрямована на підтримку національної свідомості, освіти, родини, культурних традицій і рідної мови. Це означає, що навіть текст із певними мовними недоліками може виконувати важливу соціокультурну функцію: він підтримує присутність української мови в публічному просторі Румунії. Тут виникає своєрідна суперечність: чим значущіше медіа для збереження рідної мови, тим важливішою стає якість його мовного стандарту.

Отже, завдання полягає не в тому, щоб оцінювати тексти лише за кількістю помилок. Важливо визначити механізми, завдяки яким медіа можуть одночасно зберігати живу мовну різноманітність громади й забезпечувати доступ до якісного українського літературного стандарту.

## 6. Висновки

Виконаний аналіз дає підстави розглядати сучасний український медіадискурс Румунії як особливу форму функціонування української мови в умовах багатомовності та тривалого міжмовного контакту. Українська спільнота Румунії має давню історію, а її мовна ситуація сформувалася під впливом складних історичних, територіальних і соціолінгвістичних процесів. Українська мова в регіоні протягом століть взаємодіяла з румунською та іншими мовами, що спричинило формування специфічних місцевих українських говорів.

Сучасні українські медіа Румунії виконують подвійну функцію. З одного боку, вони є засобом інформування української громади, з іншого — важливим механізмом збереження української культурної та мовної

ідентичності. Водночас дослідження свідчить, що мовна практика цих медіа характеризується значною варіативністю. Найбільш помітні відхилення спостерігаємо на граматичному, лексичному, орфографічному та стилістичному рівнях. Частина таких явищ може бути пов'язана з впливом румунської мови, частина — з російськомовними моделями, а частина — з недостатньою мовною компетентністю автора.

Важливим результатом дослідження є встановлення залежності мовної якості тексту від типу автора. Професійний письменник або журналіст, як правило, демонструє вищий рівень мовної та стилістичної компетентності, тоді як тексти педагогів, громадських активістів та інших непрофесійних авторів можуть містити значну кількість відхилень від літературної норми. Це дає підстави говорити про неоднорідність авторського корпусу українських медіа Румунії.

Не менш важливий чинник, що впливає на мовну нормативність українськомовних медіа Румунії, — редакційна політика видань. Наявність у межах одного видання текстів із різним рівнем мовної якості дає підстави припустити, що значна частина матеріалів не проходить повного літературного редагування або редакційне втручання є мінімальним. Унаслідок цього індивідуальна мовна компетентність автора безпосередньо впливає на якість медіатексту.

Отже, сучасний медіадискурс українців Румунії доцільно характеризувати не лише через категорію «порушення мовної норми». Він є результатом взаємодії літературної української мови, місцевих українських говорів, румунської мови, російської мови, мовних практик інших національних меншин та індивідуальної мовної компетентності авторів.

Однак для українських медіа Румунії важливо враховувати баланс між збереженням локальної мовної специфіки та дотриманням загальноукраїнського літературного стандарту. Діалектні елементи, характерні для традиційного мовлення громади, не варто автоматично розглядати як помилки. Водночас у нейтральному інформаційному тексті вони мають бути стилістично вмотивованими.

Перспективним видається створення для українських медіа Румунії внутрішнього мовного стандарту, який міг би регламентувати написання власних назв, написання румунських антропонімів, використання географічних назв, основні граматичні та лексичні моделі, принципи редагування перекладних текстів і допустимі випадки використання діалектних елементів.

Такий стандарт не повинен бути механічним набором заборон. Його завданням має стати формування стабільної редакційної мовної політики, яка водночас ураховувала б специфіку української громади Румунії та забезпечувала б якісний український літературний медіадискурс.

## Література

1. Бевка Олекса 2011. *Літопис сіл Мараморощини*. Бухарест: RCR Editorial.
2. *Вільне слово* 2023. № 7–8, квітень 2023 року. <https://uur.ro/uk/publicatii/vilne-slovo-n-p-7-8-kvitень-2023/> (Дата звернення: 18.08.2026).
3. Дудик Петро 2005. *Стилістика української мови: навчальний посібник*. Київ: Академія.
4. Єрмоленко Світлана ред. 2013. *Літературна норма і мовна практика*. Ніжин: Аспект-Поліграф.
5. Коць Тетяна 2010. *Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі: монографія* / за ред. К. Г. Городенської. Київ: Логос.
6. Коць Тетяна 2018. *Українське слово в пресі кінця XIX – початку XXI ст.: динаміка літературної норми*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
7. Коць Тетяна 2025. Динаміка літературної норми в текстах сучасних українських медіаресурсів: функціонально-стильовий вимір. *Українська мова* 95/3: с. 95–110. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2025.03.095>
8. Мазніченко Є. І. – Македон В. Є. – Шарабанова С. В. – Яловнича І. Л. ред. 2019. *Український правопис*. Київ: Наукова думка.
9. Мацько Любов – Сидоренко Олеся – Мацько Оксана 2003. *Стилістика української мови: навчальний посібник*. Київ: Вища школа.
10. Ніка Оксана 2019. Публіцистичний дискурс і літературна норма. *Українська мова* 69/1: с. 163–169.
11. Павлюк Микола – Робчук Іван 2003. *Українські говори Румунії: діалектні тексти*. Едмонтон–Львів–Нью-Йорк–Торонто: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
12. Рендюк Теофіл 2019. Українці Румунії: етнокультурна історія і сучасний стан. *Народна творчість та етнологія* 4: с. 5–15.
13. Русанівський Віталій ред. 1990. *Культура української мови: довідник*. Київ: Либідь.
14. Семчинський Станіслав 1958. *Лексичні запозичення з російської та української мов у румунській мові*. Київ: КДУ.
15. Семчинський Станіслав 1974. *Семантична інтерференція мов: на матеріалі слов'яно-східнороманських мовних контактів*. Київ: Вища школа.
16. *Український вісник* 2023. № 15–18, серпень–вересень 2023 року. <https://uur.ro/uk/publicatii/ukrainський-вісник-№-15-18-серпень-вересень-5/> (Дата звернення: 18.08.2026).
17. Bidzilya, Yuriy – Haladzhun, Zoriana – Georgiievska, Viktoriia – Solomin, Yevhen – Sydorenko, Nataliia 2021. Ukrainian communication and media in Romania: from birth and progress to regress. *Linguistics and Culture Review* 5/S4: pp. 234–253. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1576>
18. Yuriychuk, Yuriy 2011. Ukrainian minority in Romania: Problems of national identity preserving. In: Brie, Mircea – Horga, Ioan – Şipoş, Sorin eds. *Ethnicity, confession and intercultural dialogue at the European Union's east border*. Oradea: University of Oradea, pp. 73–82.
19. URL1: Союз українців Румунії. Офіційний сайт. <https://uur.ro/uk/> (Дата звернення: 18.08.2026).

## References

1. Bevka, Oleksa 2011. *Litopys sil Maramoroshchyny* [Chronicle of the Villages of Maramureș]. Bucharest: RCR Editorial. (In Ukrainian)
2. *Vilne slovo* [Free Word] 2023. No. 7–8, April 2023. <https://uur.ro/uk/publicatii/вільне-слово-н-р-7-8-квітень-2023/> (Accessed: 18.08.2026). (In Ukrainian)
3. Dudyk, Petro 2005. *Stylistyka ukrainskoi movy: navchalnyi posibnyk* [Stylistics of the Ukrainian Language: A Textbook]. Kyiv: Akademiia. (In Ukrainian)
4. Yermolenko, Svitlana ed. 2013. *Literaturna norma i movna praktyka* [Literary Norm and Language Practice]. Nizhyn: Aspekt-Polihraf. (In Ukrainian)
5. Kots, Tetiana 2010. *Literaturna norma u funktsionalno-stylovii i strukturnii paradyhmi: monohrafiia* [The Literary Norm in the Functional-Stylistic and Structural Paradigm: A Monograph] / edited by K. H. Horodenska. Kyiv: Lohos. (In Ukrainian)
6. Kots, Tetiana 2018. *Ukrainske slovo v presi kintsia XIX – pochatku XXI st.: dynamika literaturnoi normy* [The Ukrainian Word in the Press from the Late Nineteenth to the Early Twenty-First Century: The Dynamics of the Literary Norm]. Kyiv: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho. (In Ukrainian)
7. Kots, Tetiana 2025. *Dynamika literaturnoi normy v tekstakh suchasnykh ukrainskykh mediaresursiv: funktsionalno-stylovyi vymir* [The Dynamics of the Literary Norm in the Texts of Contemporary Ukrainian Media Resources: A Functional-Stylistic Perspective]. *Ukrainska mova* 95/3: pp. 95–110. <https://doi.org/10.15407/ukrmova2025.03.095> (In Ukrainian)
8. Maznichenko, Ye. I. – Makedon, V. Ye. – Sharabanova, S. V. – Yalovnycha, I. L. eds. 2019. *Ukrainskyi pravopys* [Ukrainian Orthography]. Kyiv: Naukova dumka. (In Ukrainian)
9. Matsko, Liubov – Sydorenko, Olesia – Matsko, Oksana 2003. *Stylistyka ukrainskoi movy: navchalnyi posibnyk* [Stylistics of the Ukrainian Language: A Textbook]. Kyiv: Vyshcha shkola. (In Ukrainian)
10. Nika, Oksana 2019. *Publitsystychnyi dyskurs i literaturna norma* [Journalistic Discourse and the Literary Norm]. *Ukrainska mova* 69/1: pp. 163–169. (In Ukrainian)
11. Pavliuk, Mykola – Robchuk, Ivan 2003. *Ukrainski hovory Rumunii: dialektni teksty* [Ukrainian Dialects of Romania: Dialect Texts]. Edmonton–Lviv–Niu-York–Toronto: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy. (In Ukrainian)
12. Rendiuk, Teofil 2019. *Ukrainci Rumunii: etnokulturna istoriia i suchasnyi stan* [Ukrainians of Romania: Ethnocultural History and the Current Situation]. *Narodna tvorchist ta etnolohiia* 4: pp. 5–15. (In Ukrainian)
13. Rusanivskyi, Vitalii ed. 1990. *Kultura ukrainskoi movy: dovidnyk* [Culture of the Ukrainian Language: A Reference Book]. Kyiv: Lybid. (In Ukrainian)
14. Semchynskyi, Stanislav 1958. *Leksychni zapozychennia z rosiiskoi ta ukrainskoi mov u rumunskii movi* [Lexical Borrowings from Russian and Ukrainian into Romanian]. Kyiv: KDU. (In Ukrainian)
15. Semchynskyi, Stanislav 1974. *Semantychna interferentsiia mov: na materialy sloviano-skhidnoromanskykh movnykh kontaktiv* [Semantic Interference of Languages: Based on Slavic–Eastern Romance Language Contacts]. Kyiv: Vyshcha shkola. (In Ukrainian)

16. *Ukrainskyi visnyk* [Ukrainian Herald] 2023. No. 15–18, August–September 2023. <https://uur.ro/uk/publicatii/український-вісник-№-15-18-серпень-верес-5/> (Accessed: 18.08.2026). (In Ukrainian)
17. Bidzilya, Yuriy – Haladzhun, Zoriana – Georgiievskia, Viktoriia – Solomin, Yevhen – Sydorenko, Nataliia 2021. Ukrainian communication and media in Romania: from birth and progress to regress. *Linguistics and Culture Review* 5/S4: pp. 234–253. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1576>
18. Yuriychuk, Yuriy 2011. Ukrainian minority in Romania: Problems of national identity preserving. In: Brie, Mircea – Horga, Ioan – Şipoş, Sorin eds. *Ethnicity, confession and intercultural dialogue at the European Union's east border*. Oradea: University of Oradea, pp. 73–82.
19. URL1: Soiuz ukraintsiv Rumunii. Ofitsiinyi sait [Union of Ukrainians of Romania. Official Website]. <https://uur.ro/uk/> (Accessed: 18.08.2026). (In Ukrainian)

### Мовна норма в медіадискурсі українців Румунії

**Калита Оксана**, кандидат філологічних наук, доцент. Український державний університет імені Михайла Драгоманова, кафедра журналістики, медіалінгвістики і української наукової мови, доцент. o.m.kalyta@udu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-3776-0575.

**Підкамінна Людмила**, кандидат філологічних наук, доцент. Український державний університет імені Михайла Драгоманова, кафедра журналістики, медіалінгвістики і української наукової мови, доцент. l.v.pidkaminna@udu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-2100-9429.

У статті досліджено особливості функціонування літературної норми в сучасному українськомовному медіадискурсі українців Румунії. Актуальність дослідження зумовлена специфікою мовного середовища української національної меншини, у якому взаємодіють українська літературна мова, місцеві українські говори, румунська мова та мови інших національних меншин. Мета роботи – визначити основні типи нормативної варіативності й відхилень від кодифікованої норми та з'ясувати чинники, що впливають на мовне оформлення медіатекстів. Матеріалом дослідження стали публікації часописів «Вільне слово» (2023, № 7–8) та «Український вісник» (2023, № 15–18). У роботі застосовано описовий, функційно-стилістичний та контекстуально-інтерпретаційний методи.

Установлено, що мовна практика досліджуваних медіа характеризується варіативністю на граматичному, лексико-семантичному, орфографічному, ономастичному та стилістичному рівнях. Виявлено порушення керування й узгодження, ненормативне слововживання, кальковані конструкції, недотримання окремих орфографічних правил, непослідовність у написанні власних назв і стилістично невмотивовані мовні засоби. Визначено основні чинники варіативності: вплив румунської мови та мов інших контактних спільнот, російськомовні моделі, функціонування місцевих українських говорів, рівень мовної компетентності авторів і недостатнє редакційне опрацювання текстів. Наголошено на необхідності розмежування власне нормативного порушення, міжмовної

інтерференції, діалектної риси, авторської стилістичної особливості та редакційної помилки. Встановлено, що мовна якість текстів істотно залежить від типу автора, а в межах одного видання можуть співіснувати різні індивідуальні мовні стандарти. Обґрунтовано доцільність формування внутрішнього мовного стандарту українських медіа Румунії, який поєднував би збереження локальної мовної специфіки з дотриманням сучасної української літературної норми.

**Ключові слова:** мовна норма, медіадискурс, редагування, медіастилістика, українці Румунії.

### Language norm in the media discourse of Ukrainians in Romania

**Oksana Kalyta**, candidate of philological sciences, associate professor. Drahomanov Ukrainian State University, Department of Journalism, Media Linguistics and Ukrainian Academic Language, associate professor. o.m.kalyta@udu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-3776-0575.

**Liudmyla Pidkaminna**, candidate of philological sciences, associate professor. Drahomanov Ukrainian State University, Department of Journalism, Media Linguistics and Ukrainian Academic Language, associate professor. l.v.pidkaminna@udu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-2100-9429.

The article examines the functioning of the literary norm in the contemporary Ukrainian-language media discourse of Ukrainians in Romania. The relevance of the study is determined by the specific linguistic environment of the Ukrainian national minority, in which standard Ukrainian, local Ukrainian dialects, Romanian, and the languages of other national minorities interact. The aim of the study is to identify the main types of normative variation and deviations from the codified norm, as well as to determine the factors influencing the linguistic form of media texts. The research material consists of publications from the periodicals *Vilne Slovo* [Free Word] (2023, No. 7–8) and *Ukrainskyi Visnyk* [Ukrainian Herald] (2023, No. 15–18). The study employs descriptive, functional-stylistic, and contextual-interpretative methods.

The analysis shows that the language use of the media under study is characterised by variation at the grammatical, lexical-semantic, orthographic, onomastic, and stylistic levels. The identified deviations include violations of government and agreement, non-standard word usage, calqued constructions, non-compliance with certain spelling rules, inconsistency in the spelling of proper names, and stylistically unmotivated language forms. The main factors contributing to this variation are the influence of Romanian and the languages of other contact communities, Russian-language models, the functioning of local Ukrainian dialects, the level of the authors' linguistic competence, and insufficient editorial revision of texts. The study emphasises the need to distinguish between actual violations of the norm, cross-linguistic interference, dialectal features, individual stylistic choices, and editorial errors. It is established that the linguistic quality of texts depends significantly on the authors, while different individual language standards may coexist within the same publication. The article argues for the development of an internal language

standard for Ukrainian media in Romania that would combine the preservation of local linguistic features with adherence to contemporary Ukrainian literary norms.

**Keywords:** *language norm, media discourse, editing, media stylistics, Ukrainians in Romania.*

### A nyelvi norma a romániai ukránok médiadiskursusában

**Kalyta Okszana**, a filológiai tudományok kandidátusa, docens. Mihajlo Drahomanov Ukrán Állami Egyetem, Újságírás, Médianyelvészet és Ukrán Szaknyelvi Tanszék, docens. o.m.kalyta@udu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-3776-0575.

**Pidkaminna Ljudmilla**, a filológiai tudományok kandidátusa, docens. Mihajlo Drahomanov Ukrán Állami Egyetem, Újságírás, Médianyelvészet és Ukrán Szaknyelvi Tanszék, docens. l.v.pidkaminna@udu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-2100-9429.

A tanulmány a nyelvi norma működésének sajátosságait vizsgálja a romániai ukránok kortárs ukrán nyelvű médiadiskursusában. A kutatás aktualitását az ukrán nemzeti kisebbség sajátos nyelvi környezete indokolja, amelyben az ukrán irodalmi nyelv, a helyi ukrán nyelvjárássok, a román nyelv, valamint más nemzeti kisebbségek nyelvei kölcsönhatásban állnak egymással. A kutatás célja a normatív variabilitás és a kodifikált normától való eltérések főbb típusainak meghatározása, valamint a médiaszövegek nyelvi megformálását befolyásoló tényezők feltárása. A vizsgálat anyagát a *Vilne slovo* [Szabad Szó] (2023, 7–8. szám) és az *Ukrainszkij visznik* [Ukrán Híradó] (2023, 15–18. szám) című folyóiratok publikációi képezik. A kutatás leíró, funkcionális-stilisztikai és kontextuális-interpretációs módszereket alkalmaz.

A vizsgálat megállapította, hogy az elemzett médiumok nyelvhasználatát grammatikai, lexikai-szemantikai, helyesírási, névtani és stilisztikai szinten egyaránt variabilitás jellemzi. A feltárt eltérések között megtalálhatók a vonzat- és egyeztetési hibák, a nem normatív szóhasználat, a tükörfordításos szerkezetek, egyes helyesírási szabályok be nem tartása, a tulajdonnevek írásmódjának következetlensége, valamint a stilisztikailag nem indokolt nyelvi eszközök alkalmazása. A variabilitás legfontosabb tényezői a román nyelv és más közösségek nyelveinek kölcsönhatása, az orosz nyelvi minták, a helyi ukrán nyelvjárássok működése, a szerzők nyelvi kompetenciájának szintje, valamint a szövegek nem megfelelő szerkesztői gondozása. A tanulmány hangsúlyozza annak szükségességét, hogy elkülönítsük egymástól a tényleges normasértést, a nyelvközi interferenciát, a nyelvjárási sajátosságot, a szerző egyéni stilisztikai sajátosságát és a szerkesztési hibát. Megállapítható, hogy a szövegek nyelvi minősége jelentős mértékben függ a szerzők nyelvi készségeitől, és ugyanazon kiadványon belül különböző egyéni nyelvi normák is egymás mellett élhetnek. A tanulmány indokoltnak tartja egy belső nyelvi standard kialakítását a romániai ukrán média számára, amely a helyi nyelvi sajátosságok megőrzését a kortárs ukrán irodalmi nyelvi normák betartásával ötvözné.

**Kulcsszavak:** *nyelvi norma, médiadiskursus, szerkesztés, médiastilisztika, romániai ukránok.*